

τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν καὶ κατώρθωσαν συνεργεία καὶ ἄλλων μέσων νὰ ἐξελληνίσωσι καὶ πολλούς. Ὅπως ποτ' ἂν ᾖ, εἰς τὸ περὶ τῶν Βλάχων ἐπανερχόμενοι λέγομεν, ὅτι οἱ ἐν Ἠπείρῳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ Βλάχοι προσπελάζουσι τὰ μέγιστα τοῖς Ἕλλησι διὰ τε τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν καταγωγὴν καὶ διὰ τὴν ὕστερον συγχρώτισιν, διὸ καὶ ἡ ἐντελής αὐτῶν ἐξελληνίσαι ἴνε καὶ δικαία καὶ εὐκολωτάτη. ἂν οἱ Βλάχοι οὗτοι ᾗσαν ἄλλοι τὴν καταγωγὴν καὶ ἂν ἡ νῦν γλῶσσά των ἡ ἐπιβληθεῖσα αὐτοῖς ἄλλοτε ἠδύνατο νὰ μορφωθῆ καὶ ἀποτελέσῃ γλῶσσαν ἐπιτηδεῖαν πρὸς τὰς τῆς παρούσης ἑκατονταετηρίδος ἀνάγκας πρὸς μόρφωσιν, διανοητικὴν ἀνάπτυξιν καὶ ὕλικὴν προαγωγὴν αὐτῶν οὐδεὶς ἠθέλει ἐπιζητεῖ τὸν ἐξελληνισμόν των. ἀλλ' ὅταν οὗτοι ἔχουσι πλείστας ὁμοιότητας τοῖς νῦν ὁμιλοῦσι τὴν ἑλληνικὴν καὶ διετήρησαν ἤθη καὶ ἔθιμα ὧν ἡ ἀρχὴ φαίνεται κάπως ἑλληνικὴ, δύναται δ' ἴσως καὶ τινες καλουμένους Ἕλληνας νὰ ὑπερτερῶσι κατὰ τοῦτο, ὡς θέλει δειχθῆ ποτε, ὅταν ἀμφοτέρων ἐξετασθῆ ὁ βίος ἀκριβέστερον καὶ ἐπιστημονικώτερον συγκριτικῶς, τότε τίς ἴνε ὁ μὴ ἐπιδιώκων καὶ ἐπιποθῶν τὴν ἐπικράτησιν τῆς ἑλληνικῆς γλῶσσης; Τὸ καθ' ἡμᾶς, οἵτινες πρὸς οὐδὲν λογιζόμεθα τὰς κατὰ τὰ νῦν ἔτη ἀναφύσεως πολιτικὰς ἔριδας μεταξὺ τῶν ἐν Δακίᾳ Βλάχων, καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς γνωρίζομεν καὶ ἐσπουδάσαμεν οὐκ ὀλίγους τῶν ἐν Ἠπείρῳ, Θεσσαλίᾳ καὶ Μακεδονίᾳ Βλάχων κατὰ τε τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, γλῶσσαν καὶ φρόνημα, ἐκ δὲ τῆς ἐν Ζαγορίῳ καὶ ἄλλοις μέρεσι ἐξελληνίσσεως τῶν πλείστων χρηστάς ἐλπίδας ἔχομεν, πεποίθαμεν ὅτι ἐν τῶν καλῶν μερῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους θέλει εἶσθαι καὶ τὸ Βλαχικόν. Τὴν ἀλήθειαν δὲ ταύτην καὶ νῦν τὰ πράγματα ἀνακηρύττουσι. Χάριν τούτων καὶ τῶν τοιοῦτων μεγίστων ἐπαίνων ἄξιοι ἴνε οἱ συστήσαντες καὶ συνιστῶντες ἑλληνικὰ σχολεῖα δι' ἀμφοτέρω τὰ γένη εἰς τὰ μέρη ταῦτα καὶ οἱ μετὰ πλείστου ζήλου ἐπιδιώκοντες τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχυτέραν ἐξελληνίσιν αὐτῶν.

Τῶν ὀλιγίστων χωρίων ἐξελληνιζομένων τὸ Ζαγόριον θέλει ἐντελῶς ἀφομοιωθῆ καὶ καθ' ἑκάστην ἀληθῶς ἐκπολιτιζόμενον θὰ ἐπισύρῃ τὴν προσοχὴν καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἠπείρου περιοχῶν, ὧν οἱ κάτοικοι φιλοτιμούμενοι καὶ ἀνθαμιλλώμενοι πρὸς πᾶν ὅ,τι καλὸν θὰ καταστήσῃ τὴν Ἠπειρον ἀληθῆς πρότυπον ἐπαρχίας ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ. Διὰ τῆς ἠθικῆς ἀνατροφῆς, ἐκπα-

δεύσεως καὶ καλῶς ἐννοουμένου πολιτισμοῦ προάγονται τὰ ἔθνη, αἱ ἐπαρχίαι. ὅταν ταῦτα εὐρίσκονται εἰς ἀθηρὰν κατάστασιν εἰς πάσας σχεδὸν τὰς χώρας καὶ ἡ φύσις τοῦ Ζαγορίου θὰ μεταβληθῆ καὶ ὁ νῦν φαινόμενος ξηρὸς καὶ ἄγονος τόπος θὰ ἐπαρκεῖ εἰς τοὺς κατοίκους αὐτοῦ, διότι ἂν ἡ πετρώδης καὶ ὄρεινὴ γῆ δὲν φέρει ἀνταξίου τῶν κόπων καρποὺς ὑπάρχουσι καὶ ἄλλα μέσα τούτων εὐγενέστερα δι' ὧν καὶ ἑαυτοῖς θὰ περιποιήσωσι τιμὴν καὶ ἀνέτως οὗτοι θὰ πορίζονται τὰ πρὸς τὸ ζῆν καὶ προαγωγὴν αὐτῶν συντείνοντα. Ἐνόσω ὅμως ἡ ἐν ξενιτείᾳ τῶν ἀνδρῶν διαμονὴ καὶ ἡ τῶν γυναικῶν ἐργασία ἐν οὐ δέοντι παρατείνεται, ὅσον τὸ Ζαγόριον καὶ ἂν φκίνηται ὅτι πολιτίζεται δὲν δύναται νὰ εὐαρεστῆ καὶ τοὺς κατοίκους αὐτοῦ καὶ πάντα ἀμερόληπτον παρατηρητὴν. Μάτην ἄς ἐπιζητῶσιν αἱ γυναῖκες καὶ τινες τῶν ἀνδρῶν διὰ τοῦ γάμου νὰ προσελκύωσιν εἰς τὴν πατρίδα τὰ τέκνα των, διότι καὶ τοῦτο δὲν κατορθοῦται καὶ ἕτερον προστίθεται. Ὅταν δὲ ἡ ἀνατροφή τῶν τέκνων ἐμπιστεύηται εἰς χεῖρας δεσποδαιμόνων γυναικῶν καὶ γραϊδιῶν διδασκόντων αὐτὰ πάσας τὰς ἑαυτῶν προλήψεις, ποῖον ἔθνικὸν φρόνημα ἀναπτύσσεται καὶ τίνι τρόπῳ τὰ ἐξ αὐτῶν ἐλαττώματα ἀποσοβοῦνται; Ὅταν συζυγικὸς βίος δὲν ὑπάρχει τίς ἐλπίς ὑπολείπεται ὅτι δύναται νὰ ἐπιστρέψωσιν οἱ ἐν ξενιτείᾳ ἀποδημοῦντες εἰς τὸ Ζαγόριον, ἀλλ' ἄς μὴ εἴμεθα ἀπαισιόδοξοι καὶ ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι αἱ ὑποδειχθεῖσαι ἐλλείψεις θὰ διορθοθῶσι καὶ τὸ Ζαγόριον θὰ προσελκύῃ πάντα τὰ ὅπουδῆποτε ἀποδημοῦντα τέκνα του. Καὶ οἱ ξένοι περιηγηταὶ περισσώτερον θὰ ἐπισταίνωσι τὴν προσοχὴν των καὶ μετὰ μεγαλειτέρων ἐπαίνων θὰ περιγράψωσιν ἐν ταῖς ἐκδρομαῖς αὐτῶν ἢ περιηγήσει τὸ ὄρεινόν μὲν, ἀλλὰ μαγευτικώτατον Ζαγόριον.

Ἐν Ἀθήναις, κατὰ Μάϊον τοῦ 1865.

Γ. ΧΡ. ΧΑΣΙΩΤΗΣ.

Τομὸς Δ' 30-1-1866
ΕΛΛΕΓΕΙΟΝ

ἢ ἡ πικρὰ τοῦ παρελθόντος ἀνάμνησις.

Πρὸς τὸν φίλτατον ἀρεστέον Μ. Μ.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

« On the tree of Life Eternal
Man ! let all thy hopes be staid,
which alone, for ever vernal,
Bears a leaf which ne'er shall fade. »

Ἰπ' αὖραν τερπνὴν γαλιναί' Οὐρανοῦ,
 Ἰπὸ στάλαγμα δρόσου,
 Ῥοδόχρουν μειδιάμ' Ἀγγέλου παιδρῶ
 Ἀπηνύχαις, φίλιτατ' ἐγγύς τῆς Μητρὸς σου.

Ἐγγύς κελαρῦζοντος βεῖθρου στοργῆς,
 Διαυγῶν αἰσθημάτων,
 Ἀπέπεμπες νέκταρ, ὡς ἄνθος ῥοδῆς,
 Ὡς ἔκρος κρῖνον μεστὸν ἀρωμάτων.

Πλησίον αὐτῆς καθ' ἑκάστην σοφῆς
 Συμβουλᾶς ἠεροῶσο,
 Κ' εἰς πέλαγος πλέων ἀπλέτου χαρᾶς
 Εἰς ἔνδεκ' Ἀνοίξεις παιδρῶς ἐπετάσο.

Πλὴν αἴφνης θυέλλης λοιμώδους φορᾶ
 Μετ' ἀγρίων ἀνέμων,
 Ἐπέρχετ', ἐκεῖσ' ἐμμανῆς, παγερά,
 Ὡς δράκων ἀλάστωρ, ὡς βάσκανος δαίμων!

Κ' ἐκρήγνυται φεῦ! ἀργαλέος σκηπτὸς
 Ὡς θανάσιμον βέλος,
 Κ' ἐν μέσῳ πατάγου μοιραίας νυκτός . . .
 Τιτρώσκει ἀσπλάγχως πολύδακρυ μέλος! —

Φθινόπωρον, τῆτες, λυγρὸν καὶ ὠχρὸν
 Εἶχε φεῦ! ἀνατείλει,
 Κ' ἐγγύς πολυκλαύστων θυμάτων πολλῶν . . .
 Ἠνοίχθη ἀώρως νεκρότητας πύλη!

Κ' ἀπέπτ' ἡ φιλτέρα τῶν πόθων ἐλπίς,
 Ἐκ τῆς γῆς, τοῦ θανάτου,
 Σμιροῦσα εἰς ἕαρ ἀπαύστου τρυφῆς
 Ἐν μέσῳ χαρᾶς καὶ μολπῆς ἀκηράτου.

Σ' τὴν κλίνην δ' ὑστέρωσ κειμένη ὠχρά,
 Μετ' ὀδύνης μυχίου
 Σ' ἠσπάζετο πόθῳ σ' τὰ χεῖλη ψυχρά,
 Εἰς ἔνδειξιν φίλτρου ἀγνοῦ κ' ἐγκαρδίου.

Σ' τὴν μνήμην αὐτῆς πενθηροὶ στεναγμοὶ
 τὴν καρδίαν δονοῦσι,
 Καὶ θρόμβοι δακρῶν ὡσεὶ ποταμοὶ
 Τὰ πύρινα βλέμματ' ἀπαύστως θολοῦσι!

Ἐπέπρωτο δὲ νὰ γευθῆς τῶν λυπῶν,
 Τῶν βασάνων, τῶν τρόμων,
 Κ' εἰς ὥρας ζοφώδεις πικρῶν σπαραγμῶν
 Νὰ φέρῃς αὐτῶν τὸ φορτίον ἐπ' ὤμων!

Ὠχρολευκος ἔστης ὡς δᾶς νεκρικῆ
 Καιομέν', εἰς τοὺς τάφους,
 Τὰ στήθη σπαράττων εἰς γόους ἐκεῖ
 Καὶ γόνου δεήσεως κλῶν ἐπ' ἐδάφους.

Ἐκεῖ πλάξ καλύπτει λευκὴ καὶ ψυχρὰ
 Τῆς Μητρὸς σου τὸ μνήμα,
 Καὶ δὴ ἡ Σελήνη εἰς νέφη ὠχρὰ,
 Εἰς ἄλγους πυρώδους πολύστονον κύμα!

Ἐκεῖ ῥοδοδάφνη δὲν βρούει τανῦν
 Οὐδ' ἀσφάδελος θάλλει,
 Ἀλλ' ἄγγελος φεῦ! ἀοράτως παρῆν
 Θανάσιμον πόμα κινῶν ἐν φιάλῃ!

Ἐκεῖ ἀνυψοῦνται δεξιὲς ἔδυρμοι
 Εἰς τὰς πέριξ ἱτέας,
 Καὶ πνεῦμα βορρᾶ ἀπαισιῶς ἤχει
 Εἰς δώματα ἔρημα σκηνῆς φοικαλέας! —

Πλὴν θάρρει γενναίως σ' τὸν Πλάστην Θεὸν
 Ἐν ἐλπίδι' ἠδυτέρᾳ,
 Ὡς, ὑπεράνω σφαιρῶν φαινῶν,
 Ἀμείβει τοῖς πάσχουσιν ἄφρονα γέρα.

Καὶ εἶθ' ἡ καρδία οἰμώζουσ' ἀεὶ
 Ἰλαρὰ ἀνανήψει,
 Κ' ἡρέμα τὸ Τραῦμα ἡμῶν ἱαθῆ,
 Κ' εἰς ἄλγους λυγροῦ μειδιῶσ' ἀνακύψει,

Καὶ Σὺ ἐν τῷ βίῳ ἀλύπως χωρεῖς
 Τοῦ λοιποῦ κ' ἀταράχως,
 Κ' ἐν μέσῳ ἀθῶας χαρᾶς κ' ἠδονῆς
 Ἐν πᾶσιν ἀμάξεις ὀργῶν κατὰ τάχος.

Τὸ δ' ἄγρυπνον βλέμμα πρὸς σὲ μειδιῶν
 Ἐκ τοῦ ὕψους, θεωρεῖ
 Καὶ αἴνεσιν ἄδων στωμύλων ὠδῶν,
 Παρήγορον στέμμα εἰς μέτωπον φέροι.
 Ἐν Ἀθήναις, τὴν 4 Ἰανουαρίου 1866.

Γ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ,
 νῦν (1881) μετροπολίτης Δράμης

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ΚΛΕΠΤΟΠΑΓΙΣ.

Κυρία τις διάσημος ἥτις συχνάκις ἐταξίδευεν,
 ἔλαβε τὸ δυστύχημα τοῦ νὰ ἀπολέσῃ εἰς ἑν αὐ-
 τῆς ταξίδιον τὸ χρηματοφυλάκιόν της καὶ ἄλ-
 λα πράγματα χρήσιμα διὰ τὸ ταξίδιον, ἅτινα
 ἐκλάπησαν αὐτῇ ἐκ τοῦ θυλακίου τοῦ φορέματός